

NEBEVİ EĞİTİM METOTLARIVİ İLKELERİ

BAŞLICA EĞİTİM METOTLARI

1. Soru-Cevap Metodu
2. Kıssalarla Eğitim Metodu
3. Temsil Metodu

I.SORU CEVAP METODU

- **Ebû Hüreyre radiyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Rasûlullah (s.a.v):** “–Müflis kimdir, biliyor musunuz?” diye sordu. **Ashâb:** “–Bizim aramızda müflis, parası ve malı olmayan kimsedir” dediler. **Rasûlullah (s.a.v):** “–Şüphesiz ki ümmetimin müflisi, kıyamet günü namaz, oruç ve zekât sevabıyla gelip, fakat şuna sövüp, buna zina isnâd ve iftirası yapıp, şunun malını yiyip, bunun kanını döküp, şunu dövüp, bu sebeple iyiliklerinin sevabı şuna buna verilen ve üzerindeki kul hakları bitmeden sevapları biterse, hak sahiplerinin günahları kendisine yükletilip sonra da cehenneme atılan kimsedir” buyurdular

2.KISALARLA EĞİTİM METODU

- Allah'ın Rasûlü (s.a.v), Mekke devrinin çileli günlerinde insanları İslâm'a dâvet ederken bu usûlü de kullanmıştır. O günlerde Allah Rasûlü (s.a.v) bir mecliste oturur, oradakileri Allah'a çağırır, onlara Kur'ân okur ve onları, geçmiş ümmetlerin başına gelenlerden sakındırırdı

3. TEMSİL METODU

Bir şeyin **benzerini** sunarak ya da **tasvirini** yaparak daha iyi anlaşılması için takip edilen usule temsil metodu denir.

TEMSİL METODUNUN FAYDALARI

1. Konuların daha iyi anlaşılmasını sağlar.
2. Yapılan **benzetmeler** ve verilen **misaller** hafızada daha uzun süre kalır.
3. Temsillerle anlatım yapılırken, **dinleyiciler sıkılmaz.**
4. Her bir temsilde **muhatap** kendini **konunun bir parçası** olarak görür.

NEDEN TEMSİL METODU

İlahi bir eğitim metodu olması...

- “Celalime yemin olsun ki, Biz bu **Kur’an’da** güzelce **düşünüp öğüt alsınlar diye** insanlar için **her türlü misali verdik.**” (ez-Zümer 39/27)
- “İşte Biz bu misalleri (insanlar) düşünüp öğüt alsınlar diye veriyoruz.” (el-Haşr 59/27)

NEDEN TEMSİL METODU

Nebevi bir eğitim metodu olması...

- Allah resulü –sallallahu aleyhi ve sellem- de anlatmak istediği meselelerin kavranması için **teşbih, temsil ve mukayeseler** yapar; insanların;
- **Müşahhas olarak hissettikleri, gözleri ile görüp, elleriyle tuttukları şeylerden misaller** verirdi.

NEDEN TEMSİL METODU

Kur-an'dan Misaller

-Güzel Söz;

insanlara faydası,

kökünün sabit oluşu,

meyve vermesi,

gölgesi, yaprağı ve odunuyla **faydalı bir ağaca** benzetilmiştir.

- **Kötü Söz;** gövdesi topraktan koparılmış bir ağaca benzetilmiştir.

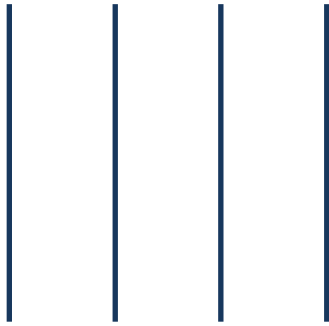
NEDEN TEMSİL

METODU

Sünnetten Misaller

- Efendimiz, Allah'ın kendisiyle gönderdiği **hidayet** ve **ilmi** yeryüzüne **bol yağın yağmura** benzetmiştir.
- Kuran okuyan mümini portakala (kokusu ve tadıyla)
- Kuran okumayan mümini hurmaya (kokusuz ama tatlı)
- Kuran okuyan münafığı fesleğene (kokusu güzel tadı acı)
- Kur'an okumayan münafığı ise Ebu Cehil karpuzuna (kokusuz ve acı) benzetmiştir.

Şekillerle Temsil

- Birbirine paralel dört çizgi çizip ne olduğunu soruyor.

Hz. Hatice
Hz. Fatıma
Hz. Asiye
Hz. Meryem

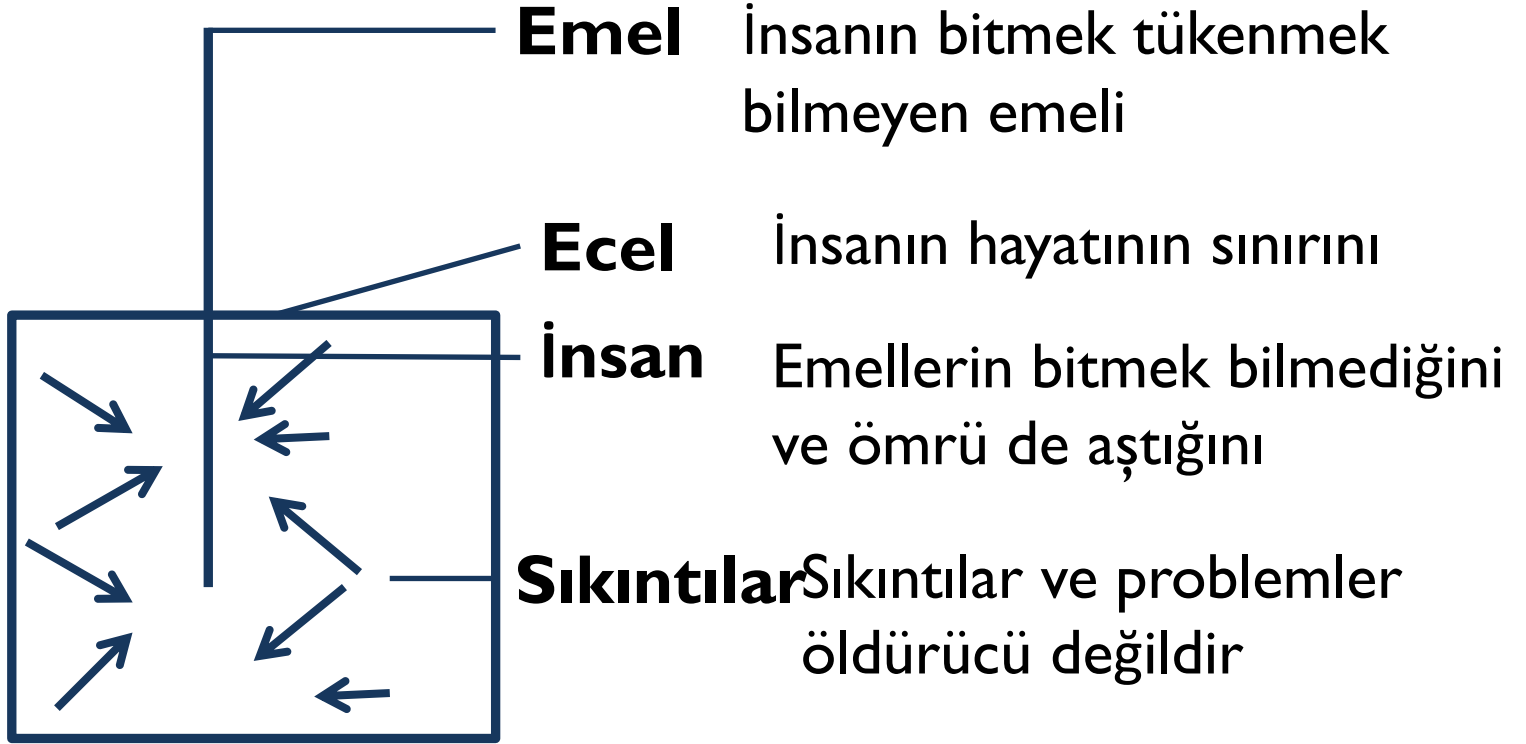
- Cennet ehlinin en faziletli kadınları olduğunu söylüyor.

Şekillerle Temsil

- Efendimiz bir çizgi çizip sonra onu kesen çizgiler çizerek ne olduğunu soruyor.
- Sonra da ne olduğunu kendisi açıklıyor.

Şekillerle Temsili

NEBEVİ EĞİTİM İLKELERİ

I. Kolaylaştırıp Zorlaştırmamak

”Allah Teala beni **zorlaştırıcı** ve **şaşırtıcı** olarak **değil**, **öğretici** ve **kolaylaştırıcı** olarak gönderdi.” “Müjdeleyin, nefret ettirmeyin, kolaylaştırın, zorlaştırmayın.”

2. Şefkat ve Sevgiyle Muamele Etmek

- Gönüllere girmenin en kestirme yoludur.
- Muhatabın eğitim kurumuna ısınmasını sağlar ve bu sayede de yönlendirilmesi kolaylaşır.
- Kişi sevdiğini modeller.
- Sevgi ve korkunun dengeli olması gerekir. Birinin ağır basması halinde, ferdin psikolojik hayatında tesirini hemen gösterecektir.

3. İtidalli Olmak, Usandırmamak

- Dersin **muhtevası** ve **işleniş tarzı** itidal üzere, talebeyi **usandırmayacak**, sürekli **canlı tutacak tarzda** olmalıdır.
- Bir işten yorulunca başka bir işle dinlenmeli.
- Nasıl olsa dinliyorlar mantığına kapılarak muhatap nefret ettirilmemeli.
- Muhatabın seviyesini aşacak konulara girme hususunda itidal elden bırakılmamalı.
- Ders aralarında **hikaye**, **espri** gibi unsurlar Kullanılmalı.

4. Tedrici Olarak Yaklaşmak

- Eğitimde **aceleciliğin** yeri yoktur.
- Eğitimde; **sabır, kararlılık** ve bıktırmayan **tekrara** ihtiyaç vardır.
- Tedriciliğin başlangıcı **hazır bulunuşluluk** düzeyi olmalı.
- İnsanın yaradılışında, Kur'anın indirilişinde... tedricilik söz konusudur
- Tedricilik gruba da bireye de uygulanabilir.
- Grubun tedrici olarak tekamülü gözetilmeli.

5. Ferdi Farklılıklara Dikkat Etmek

- “ Ey İbn-i Abbas, insanlara akıllarının almayacağı söz söyleme. Zira böyle yapman fitneye düşmelerine sebep olur.”
- Her **bireyin yaşına, ihtiyacına ve durumuna** göre **söz** söylenmeli.
- Öğrencilerden seviyeleri müsait olanlarla ders dışında ikili görüşmeler yaparak gelişmeleri sağlanabilir.

Ferdi Farklılıklara Dikkat Etmek

- – Sadakanın hangisi en fazîletlidir? diye soran ve fakîr bir kimse olan **Ebû Hüreyre hazretlerine:** “– Fakir olanın, güç ve kuvvetiyle insanlara yardımda bulunmasıdır.” buyururken, aynı suali soran ve bir kabile reisi olan **Sa’d bin Ubâde’ye:** “– Kuyu kazdırarak su çıkarmaktır.” cevabını vermiştir

6. Muhataba Değer Vermek

- Muhataba, Allah'ın yarattığı **eşrefi mahlukat** olarak bakmalıyız.
- İlgili bekleyenlerle özel ilgilenmeli ama diğerlerinin kıskançlığına sebep olunmamalı.
- Muhatabımıza **değer verdiğimizizi**, her fırsatta **sezdirmeli**, hatta **ifade etmeliyiz**.

7. Olaylara Olumlu Yaklaşmak

- “Ben kulumun zannı üzereyim. Şayet benim hakkımda hüsn-ü zan beslerse ben de ona öylece davranırım. Şayet su-i zan beslerse ona göre karşılık veririm.” düsturunda olmalı.

Eğitimci yaşadığı olumsuzluklar karşısında **umutsuzluğa düşmemeli**. Her olumsuz durumu eğitim için fırsat bilmeli.

8. Açık ve Anlaşılır Olmak

- Verilecek **konu** ve o konuyu **verme şekli** öğrencinin **seviyesine uygun** olarak onun **bildiği kelimelerle** ve onun hemen **kavrayabileceği cümle yapıları** ile anlatılmalı.

- Açıklık, **ifadelerde** olduğu kadar **ifade edişte** de olmalı.

Muhatabı sıkmadan **farklı kelime** ve **cümlelerle** konuyu **tekrar** etmek daha **rahat anlaşılmasını** sağlayacaktır.

9. Bilinenden Hareket Etme

- Yeni bilgileri **eski bilgilerle karşılaştırarak**, gerektiğinde **eskileri doğrulayarak geliştirmek**, öğrencideki bilgi sistemini daha da güçlendirecektir.

10. Aktiflik İlkesi

- Muhatabın çalışmalarına aktif olarak katılması sağlanmalı.

Öğrencilerin çalışmalarına;

aktif olarak katılması, soru sorması, araştırma yapması ve bulduklarını sistemli ve düzenli bir hale getirerek **sunması, gözlemler yapması, düşünüp sonuç çıkarması** istenebilir.

II. Hayatın İçinden Olma İlkesi

- Teorik olarak öğrenilen **bilgilerin pratikte de kullanılmasıdır**. Öğrencilerin öğrendikleri bilgileri hayata atıldıklarında kullanmalarına yönelik eğitim. Her derste, önceki derste öğrenilen bazı bilgilerin ne kadar uygulandığı veya uygulama sırasında nelerle karşılaştığı paylaşılarak, muhatap özendirilebilir.

12. İdealize Etme

Muhataba **dünyanın gidişatından mesul olduğu** ruhu verilmeli.

13. Model Olma

- Eđitimcinin her davranışında samimiyet ve Őuur olmalı.
- Eğitimde, **farkına varmadan benzeŐme** gerçekteŐtiđinden **eğitimci her anına dikkat etmeli**, gerçekte bir **model olmalı**.